

SVERIGES KATTKLUBBARS RIKSFÖRBUND
 anslutet till *Fédération Internationale Féline (FIFe)*

Justitiedepartementet
 Enheten för familjerätt och allmän förmogenhetsrätt
ju.remissvar@regeringskansliet.se

En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal (SOU 2020:51)

Remissvar från Svenska Kattklubbars Riksförbund (SVERAK) ang.

Sammanfattning

SVERAK anser att Sverige ska använda sig av möjligheten att undanta försäljning av levande djur från den föreslagna lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal, i enlighet med möjligheten som ges i EU:s direktiv (2019/771). Detta då levande djur är väsentligen annorlunda beskaffade än de varor som lagen i allmänhet avser. En kattunge som lämnar uppfödaren vid 12 veckors ålder kommer, precis som vi människor, utvecklas till stor del utifrån dess miljö, mat och övrig omvårdnad hos köparen. Detta faktum är inte lika påtagligt gällande t.ex. en frysbox eller ett skrivbord. Att likställa levande djur med döda ting, är en omöjlighet och med den rättsliga utveckling vi ser idag så finns det en stor risk att uppfödare slutar föda upp katter, utifrån den ökade ekonomiska risk det kommer innebära.

Om lagstiftaren ändock anser att försäljning av levande djur ska omfattas av den nya lagstiftningen lämnar SVERAK följande synpunkter på utredningens förslag.

Bakgrund

SVERAK är Sveriges största kattförbund för registrering av rasrena katter. Medlemmarna består av 41 föreningar som i sin tur representerar sammanlagt 6 866 enskilda medlemmar. Medlemmarna är såväl säljare/uppfödare som köpare/ägare av katt. SVERAK driver även ett ID-register för katt som idag består av 387 381 registrerade katter ägda av enskilda kattägare runt om i Sverige. SVERAK ser, utifrån sina medlemmars intresse, att det finns ett stort behov av att utforma en lagstiftning som tar vara på såväl köparens som säljarens intressen.

SVERAKs medlemmar är bundna att följa våra regler; dessa utgår självklart från att man följer svensk lagstiftning, men är på många sätt striktare och mer långtgående än vad som framgår av lag. SVERAK har bl.a. såväl tvingande som frivilliga hälsoprogram som medlemmarna har att följa och en förutsättning för att vara uppfödare i SVERAK är att man bedriver sin avel så att man minimerar eventuella framtida problem i avkommor, men även i rasen som helhet.

Vid försäljning av katt stambokförd hos SVERAK är säljare oftast en uppfödare som har kattuppfödning som hobby och köpare en privatperson med många gånger större ekonomiska förutsättningar än säljaren. Säljaren har stora kostnader för inköp av föräldradjur, registrering av kattungar, veterinärkostnader, genetiska tester, samt ev. utställningar och annat för att promota sin uppfödning, m.m. Det är mycket sällan en uppfödning av katter innebär någon vinst, utan det är oftast en förlust som de flesta andra hobbyer.

SVERAK upplever därför att fördelningen av den ekonomiska risken för fel, som alltid kan uppstå hos ett levande djur oavsett vilka åtgärder säljaren vidtagit för att förhindra detta, är mycket problematisk i såväl befintlig som nu föreslagna lagstiftning. En säljare kan ha testat för ärftliga

sjukdomar, valt föräldradjur för genetisk variation, osv. Men detta lämnar ändå inga garantier för att en kattunge inte kan utveckla problem efter 12 veckors ålder. Problem som t.ex. kan ha att göra med val av foder, mot säljarens rekommendation, eller hälsofarlig miljö som inte säljaren varken kan kontrollera eller bevisa. Att bära risk för ett levande väsen i tre år, när man inte haft kontroll på dess utveckling till "färdig vara" mer än tolv veckor, måste anses orimligt.

Hur försäljning av levande djur regleras kan därför få stor inverkan på köparens tillgång till rasrena katter i framtiden. Dels då våra uppfödare kan se det som omöjligt att fortsätta sin uppfödning på grund av för höga risker. Dels då köpare kan börja uppleva att säljare begränsar sin försäljning till närliggande områden, utifrån svårigheter med långa transporter vid avhjälpande/omleverans.

Då rättstillämpningen drar mot att man vid fel på ett djur även ska få ersättning för djurets stora affektionsvärde för köparen, så kommer situationen för säljare bli ohållbar. Se bl.a. dom i Uppsala Tingsrätt mål T 2773-15. Ett djur köpt till sällskap är ju unik i sin personlighet och därmed svår att ersätta på samma sätt som en trasig PC. Köparen kommer därmed använda alla medel som finns till buds för att avhjälpa ett fel, något denne inte skulle göra om det gällde en förbrukningsvara.

De utökade möjligheter som dagens veterinärvård ger, kan innebära att säljaren vid fel eller sjukdom hos katten får stå för kostnader som går långt över vad den sålda katten inbringat vid försäljning. Detta trots att köparen redan före köpet måste ha varit medveten om risken att ett levande väsen kan bli sjuk eller få oväntade problem. Det torde inte finnas någon som tror att en katt, som levereras felfri med besiktning från veterinär vid 12 veckors ålder, kommer fortsätta vara felfri och frisk resten av sitt liv.

SVERAK välkomnar därför den möjlighet till särreglering för levande djur som öppnats av EU och anser att Sverige bör tillämpa denna möjlighet i föreslagen lagstiftning. Att skilja på djur och döda ting i lagstiftningen, speciellt gällande ansvar för och avhjälpande av fel, samt omleverans och skadestånd, ser vi som högst nödvändigt.

Köp av levande djur bör särregleras

SVERAK anser att försäljning av levande djur är så pass väsensskild från handel med andra varor att den bör regleras i en särskild lag. Detta ingår dock inte i nuvarande utredningsförslag varför vi anser att köp av levande djur helt ska undantas från den nu föreslagna lagstiftningen så att *Köplagen* blir tillämplig lag.

Undantag och behov av förtydliganden av undantag

Vill inte lagstiftaren utnyttja möjligheten att helt undanta försäljning av levande djur i den nya lagstiftningen, är utredarens förslag att införa vissa undantag för djur vars pris överstiger en tiondel av prisbasbeloppet en godtagbar lösning. Dock anser SVERAK att det finns vissa problem med att enbart stanna vid dessa undantag, utan att förtydliga och komplettera dessa.

Begränsning av säljarens ansvar

Uppfödare kan teckna (och gör i stor utsträckning) dolda-felförsäkring för sina kattungekullar. En sådan försäkring har emellertid ofta en ersättningsbegränsning för avhjälpande upp till köpesumman. Veterinärräkning vid komplicerade fall kan sluta på flerdubbelt den summan, vilket försätter säljaren i en enorm risksituation. Särskilt då säljaren sällan får vara med och avgöra vilka åtgärder eller ens om några åtgärder ska sättas in. Detta är sällan (om inte aldrig) fallet vid t.ex. reparation av ett kylskåp.

Samtidigt kan, som tidigare nämnt, ett fel ha uppstått på grund av förhållanden hos köparen efter katten flyttat. Detta är däremot näst intill omöjligt för säljaren att bevisa. Dels på grund av att man inte kan skicka djuret i ett paket så att säljaren själv ska kunna göra erforderliga

reparationer/undersökningar; denne får sällan ens tillgång till katten. Dels för att veterinärer mycket sällan vill, eller kan, uttala sig om huruvida ett problem är medfött eller kan ha uppstått på annat sätt.

Säljarens ansvar för avhjälpande, omleverans och skadestånd, vid försäljning av levande djur, måste därför begränsas till sammanlagt maximalt köpesummans storlek. Vid krav om omleverans eller hävning från köparen anser SVERAK att ansvaret även där som maximalt kan motsvara köpesumman.

I detta sammanhang vill SVERAK även säga att vi välkomnar utredarens förslag i 4 kap. 13 § 3 st. till att undanta levande djur från presumtionen att ett fel som uppstått inom ett år (tidigare 6 månader) ska anses ha funnits vid köpet.

Nya regler i och med direktivet

En kattköpare kan ofta resa mycket långt för att hämta sin kattunge hos säljaren. Kostnader för resor kan ibland motsvara eller överstiga vad kattungen kostar i inköp, speciellt om kurir anlitas för transporten. Lagstiftning gällande djurtransporter och även köparens preferenser för sin familjemedlem, spelar också in i kostnaderna för dessa transporter.

Art. 14.2 i direktivet, innebär en nyhet med att köparen vid avhjälpande eller omleverans ska hålla varan tillgänglig, och säljaren hämta eller ombesörja transport av den samma. Detta innebär att säljaren kan tvingas hämta en katt vid avhjälpande och omleverans om köparen så kräver. En säljare i Malmö kan då tvingas ta sig till köparen i Arvidsjaur, eller anlita specialtransport, för att ta en katt till veterinären på orten, för att köparen kräver att säljaren avhjälpes felet.

Det får antas att man i och med detta nya i direktivet utgick ifrån att länder kommer välja att undanta levande djur. Med bestämmelsen i direktivet kommer risken för att säljare väljer att inte sälja till köpare som bor långt bort vara mycket stor – vem vill riskera att behöva kasta sig iväg i bil, flyg, tåg över hela landet till vilken tid på dygnet som helst? SVERAKs uppfödare har inte uppfödningen som inkomstkälla eller heltidssysselsättning, utan har ofta både arbete och familj som innebär att sådana krav blir orimliga i sammanhanget. Annat är det såklart för företag som t.ex. MediaMarkt eller ICA Maxi som säljer ting och inte levande djur.

Konsekvensen blir att det kan bli omöjligt för personer bosatta långt från säljare av just den ras man är intresserad av att få tag på en katt, varvid de kan luras att köpa en smugglad katt eller importera från utlandet och i praktiken helt gå miste om några möjligheter till såväl stöd från säljare, som ersättning vid fel.

SVERAK anser därför att levande djur måste undantas från 5 kap. 6 § 3 st. och 8 §, samt att kostnader för transport ska omfattas av tidigare nämnd ansvarsbegränsning om maximalt köpesumman.

Omleverans

SVERAK vill belysa att försäljning av djur skiljer sig även på denna punkt väsentligen från försäljning av andra varor. En köpare reser ofta extra till säljaren, flera veckor innan leverans, för att välja ut just sin kattunge. Det handlar om kemi, preferens för kön, färg, lynne, osv. Det innebär att köparen ofta anser att katten är en del av familjen redan innan leverans och den får snabbt ett stort affektionsvärde för köparen. Detta fenomen ses inte vid försäljning av döda ting.

Förslaget i 5 kap. 7 § innebär att säljaren har rätt att företa omleverans förutsatt att det kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen. Med tanke på det affektionsvärde som en katt får för köparen och hur denne redan långt innan leverans har valt just den unika katten, så får det anses troligt att en omleverans *alltid* kommer vara en väsentlig olägenhet för köparen. En annan katt kommer för köparen nämligen aldrig kunna ersätta just den specifika utvalda katten.

Detta bör lagstiftaren ha i åtanke och ge vägledning om hur och på vilka villkor säljaren kan välja att företa omleverans. Samt specificera vad som kan anses vara väsentlig olägenhet för köparen och reglera att köparen måste godta omleverans även om katten i sig är unik för köparen.

Slutsats

En katt är inget kylskåp!

En katt är ingen klocka som man hänger upp på väggen och lämnar där tills det ska bytas batteri eller den plötsligt slutar fungera. En katt är ett levande väsen, som utvecklas och förändras kontinuerligt under sina första år. Den är aldrig "färdigtillverkad" från uppfödaren/säljaren, utan köparen har en stor del i hur katten utvecklas, såväl fysiskt som psykiskt.

En säljare kan vara hur försiktig och noggrann som helst, men problem kan uppstå. Hur länge och till vilken gräns ska säljaren av levande väsen stå risken för sådana problem? SVERAK anser att det är orimligt att säljare, som inte kan ha någon kontroll över vare sig handhavande eller kostnader för avhjälpande och som har uppfödning som hobby, ska stå samma ekonomiska risk som MediaMarkt när de säljer ett kylskåp. Faktum är att lagreglering av transport av levande djur kan göra att den ekonomiska risken de facto är högre för den lilla uppfödaren, som tar en kull kattungar vartannat år, än för en elektronikjätte.

SVERAK anser därför att en särreglering behövs för försäljning av levande djur och att man, i avvaktan på sådan lag, undantar levande djur från den nya lagen om konsumentskydd och låter Köplagen reglera dessa köp.

Väljer lagstiftaren att godta utredarens förslag är det SVERAKs uppfattning att man måste begränsa säljarens ekonomiska ansvar och förtydliga reglerna kring omleverans. Vidare ska den som påstår att ett fel beror på omständigheter före köpet alltid bära bevisbördan för sitt påstående när det gäller levande djur. På så sätt uppnås en rättvisare och mer rimlig fördelning av ansvar och risk som följer med köp av levande djur. Då katten sällan är färdigutvecklad vid köpet kommer köparens handhavande och det faktum att levande väsen utvecklas oförutsägbart, så är det rimligt att risken fördelas på båda parter enligt SVERAKs förslag, vid försäljning av levande djur.

Sveriges Kattklubbars Riksförbund

Eva Porat
Förbundsordförande